

афікса. При конверсії одна цілісність (вихідна конвертована форма) починає виступати замість іншої (конвертованої): корінь або основа однієї частини мови (наприклад, дієслова) виявляється здатною виступати у функції іншої (наприклад, іменника). Пор.: to feel – a feel; to go – a go; to hope – a hope. Таким чином, поліфункціональність англійського слова – це в певному сенсі фікція: слово не може бути одночасно іменником, прикметником та дієсловом. А ось за однією і тією ж формою можуть, дійсно, стояти не однакові за своєю складністю когнітивні або концептуальні структури. Конверсія є важливим засобом поповнення словникового складу англійської мови. У мові для спеціальних цілей, конверсія є продуктивним способом словотворення.

Список використаних джерел

1. Амосова Н. Н. Этимологические основы словарного состава современного английского языка. Москва : Издательство литературы на иностранных языках, 1956. 220 с.
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. Москва : Издательство литературы на иностранных языках, 1959. 350 с.
3. Бузаров В. В. Субстантивация в свете теории языковой экономии. *Уровни лингвистического анализа в синхронии и диахронии*. Пятигорск : Изд-во ПГЛУ, 1997. С. 16–18.
4. Жлуктенко Ю. А. Конверсия в современном английском языке как морфолого-синтаксический способ словообразования. *Иностр. яз. в шк.* 1958. № 5. С. 53 – 54.

Хемчян І. І.,
молодший науковий співробітник,
Державна науково-педагогічна бібліотека
України імені В. О. Сухомлинського, м. Київ
Гончаренко О. Л.,
науковий співробітник,
Державна науково-педагогічна бібліотека
України імені В. О. Сухомлинського, м. Київ

УДК 373.51

Хемчян І. І., Гончаренко О. Л. Інформаційно-освітній простір бібліотеки закладу загальної середньої освіти. *Роль інновацій як чинника розвитку освітнього простору* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 26 березня 2021 р). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 33 – 37.

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР БІБЛІОТЕКИ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Інформаційно-освітній простір представляє собою організоване середовище, яке створюється як результат спільної діяльності усіх її структурних підрозділів закладу загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) і базується на широкому

використанні інформаційних технологій, що дозволяє забезпечувати новий рівень і якість освітнього процесу. Створення інформаційного простору ЗЗСО забезпечує результативну інформаційну взаємодію учасників освітнього процесу, їх доступ до всесвітніх інформаційних ресурсів, задоволення їхніх потреб в інформаційних продуктах і послугах, ставить на щабель вище роль і значення бібліотечної діяльності як системи глобального масового збереження та споживання інформації й цілого спектра інформаційних послуг.

Шкільна бібліотека як невід'ємна складова інформаційного-освітнього простору ЗЗСО в організаційному форматі інформаційно-бібліотечного центру, покликана виконувати функції інформаційного, ресурсного, культурного, освітнього, соціокультурного центру. Головними завданнями шкільної бібліотеки є надання якісних бібліотечно-інформаційних послуг учасникам освітнього процесу та сприяння всебічному розвитку особистості з глибоко усвідомленою громадянською й соціальною позицією, системою наукових знань відповідно до інтересів Української держави.

Від чіткої структури інформаційного простору бібліотеки та насичення його інформаційними ресурсами та інформаційно-телекомунікаційними сервісами залежить її інноваційний розвиток. Інформаційний простір бібліотеки є динамічним середовищем, у межах його розвитку можна спостерігати трансформацію всіх складників виробничої діяльності бібліотеки: організаційно-функціональної, технічної й технологічної, кадрової, які набувають системного розвитку.

Підвищення інформаційної та соціальної ролі бібліотек потребує вироблення нових способів формування інформаційного простору, який реалізується на базі інформаційно-комунікативних технологій. Інформаційно-комунікаційні технології або (ІКТ) – технології, пов'язані зі створенням, збереженням, передачею, обробкою та управлінням інформацією. Упровадження в практику роботи шкільної бібліотеки ІКТ забезпечує оптимізацію її роботи, у тому числі автоматизацію значної кількості рутинних процесів, які потребують великої витрати часу, змінює імідж бібліотеки та сприяє інтеграції бібліотечно-інформаційної діяльності в основне русло інформаційно-освітнього простору. Також ІКТ відкривають нові можливості для надання сучасних послуг щодо використання різноманітних інформаційних ресурсів. Спектр використання ІКТ найрізноманітніший, але головне завдання шкільної бібліотеки полягає в тому, щоб застосування комп'ютера та мультимедійних технологій носило світоглядний, загальнокультурний характер, було спрямоване на всебічний розвиток особистості дитини та розвиток її творчих здібностей. Наявність у шкільній бібліотеці Інтернету надає унікальні можливості для надання освітніх послуг. Він має не тільки величезний невичерпний масив освітньої інформації, а й виступає як засіб, інструмент для її пошуку, переробки, представлення. Інтернет є джерелом активної інтелектуальної та комунікативної діяльності людини, яка має необмежені можливості для одержання знань, умінь, навичок.

Шкільним бібліотекам сьогодні доступний широкий вибір електронних освітніх ресурсів. Електронні освітні ресурси (ЕОР) – це навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, розроблені в електронній формі й представлені на носіях будь-якого типу або розміщені у комп'ютерних мережах, які відтворюються за допомогою електронних цифрових технічних засобів і необхідні для ефективної організації навчально-виховного процесу, у частині, що стосується його наповнення якісними навчально-методичними матеріалами. До них належать навчальні фільми, звукозаписи, відеодемонстрації, а також сучасні освітні ресурси нового покоління, що мають добре побудовану нелінійну систему навігації у вигляді гіпертекстів, складаються з візуального або звукового фрагмента, а навчальні матеріали подано безліччю різних способів: за допомогою графіки, фото, відео, анімації та звуку. Метою створення ЕОР є змістове наповнення освітнього простору, забезпечення рівного доступу здобувачів освіти до якісних навчальних та методичних матеріалів незалежно від місця їх проживання та форми навчання, створених на основі інформаційно-комунікаційних технологій. Необхідно зазначити, що останнім часом все більше корисних освітніх україномовних ресурсів можна знайти в Інтернеті. Пошук освітніх Інтернет-ресурсів можна здійснювати за допомогою тематичних каталогів або пошукових систем. Також посилання на такі ресурси містяться на сайтах: Міністерства освіти і науки України, Освітньому порталі “Освіта.UA”, ВікіОсвіта, “Освітні ресурси Інтернету” та ін. Через Інтернет можна отримати доступ до величезної кількості інформації. Наприклад для тих, хто прагне вдосконалювати українське мовлення на лінгвістичному порталі розробленому вченими Національного університету імені Тараса Шевченка можна знайти різноманітні словники та скористатись автоматизованою навчальною системою (електронним підручником) для вивчення української мови.

Не залишаються поза увагою і найменші українці, які прагнуть правильно розмовляти рідною мовою. Для них вітчизняні ентузіасти розвивають освітні ініціативи на зразок волонтерського проекту “Мова – ДНК” нації, завдяки якому молоде покоління українців змалку навчатиметься правильно вимовляти слова, вживати вирази, наголоси, удосконалюватиме свої знання з української мови. Перевірити правопис, знайти тлумачення або переклад слів можна за допомогою електронних словників. Так на головній сторінці сайту “Словопедія” розміщено “Орфографічний словник української мови”, “Фразеологічний словник української мови”, “Словник іншомовних слів”, “Словник стилістичних термінів” та інші. Існує велика кількість цікавих Інтернет-ресурсів, орієнтованих на підтримку вивчення іноземних мов. Серед них україномовним інтерфейсом вигідно вирізняється вільна платформа вивчення англійської мови “Duolingo”. Нещодавно розроблено адаптовану до українського користувача версію сервісу “Memrise”, за допомогою якого можна вивчати лексику, поповнювати словниковий запас і тренувати пам'ять при вивченні англійської мови. В Інтернеті представлено велику кількість веб-енциклопедій. Наприклад, на сайті Бібліотека

української літератури доступна Українська літературна енциклопедія. На сайті Інституту історії України Національної академії наук України реалізований проект е-Енциклопедія історії України. Одними з найбільш відомих є універсальні електронні енциклопедії Вікіпедія, Кирила та Мефодія. Енциклопедичне видавництво запустило онлайн-версію “Великої української енциклопедії”. Сайт позиціюється організацією як універсальна науково-популярна мультимедійна енциклопедія з ілюстративним матеріалом (світлина, карти, схеми, графіки, діаграми, креслення, малюнки, рисунки), а також аудіо та відео. Основна мета створення енциклопедії – “подати для найширшого читацького загалу в стислій і доступній формі системний набір сучасних достовірних наукових відомостей з усіх галузей людських знань у зручному для користування форматі, адекватному модерному розвитку інформаційних технологій”. Сайт містить чотири рубрики: “Персоналії”, “Природа”, “Цивілізація”, “Галузі знань”. Проект реалізовуватиметься до 2026 року. Для випускників закладів загальної середньої освіти створено комерційний проект “Освіта онлайн”, в рамках якого провадиться дистанційна освіта у форматі масових відкритих онлайн-курсів з різних предметів шкільної програми, додаткових курсів і поглибленого вивчення окремих навчальних дисциплін. Підручники та інші літературні джерела в електронному вигляді можна знайти на сайтах електронних бібліотек, наприклад: Бібліотека української літератури, світова цифрова бібліотека та ін.

На бібліотечні комп’ютери у шкільній бібліотеці можна встановити програму “Google Планета Земля”, за допомогою якої можна здійснити віртуальну подорож у будь-яке місце у світі. Нещодавно Національна суспільна телерадіокомпанія України запустила сайт з аудіоказками українською мовою. Казки різних народів світу начитують актор театру кіно та дубляжу Євген Малуха, вокаліст гурту “Бумбокс” Андрій Хливнюк, учасник гурту DakhaBrakha Марко Галаневич і лідерка гурту “Крихітка” Саша Кольцова. Радіохвиля авторських казок українською мовою для дітей доступна на сайті 24 години. Наразі у плеєрі налічується понад 200 аудіоказок. Особливу роль у розширенні доступу до інформації відіграють електронні бібліотеки, які забезпечують подання інформаційних ресурсів в електронному вигляді. Вони на даний момент є частиною освітнього інформаційного простору, а також національного бібліотечно-інформаційного фонду країни. На сьогодні через Інтернет можна не тільки отримати цікаву корисну інформацію, але і поліпшити професійну компетентність. Зокрема сайти провідних бібліотек України представляють в Інтернеті свої інформаційні ресурси. Як приклад, веб-сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського містить електронний каталог, який віддзеркалює інформаційні ресурси бібліотеки, сповіщає про масові заходи, режим роботи бібліотеки, розкриває її структуру і діяльність окремих підрозділів. Важливою ланкою сайту є методична сторінка “Бібліотечному фахівцю” де бібліотекарі можуть отримати корисну професійну інформацію. Також освітню професійно-орієнтовану інформацію можна знайти

на сайтах Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки та Науково-педагогічної бібліотеки міста Миколаєва, Національної бібліотеки України для дітей та Державної бібліотеки України для юнацтва, обласних дитячих та юнацьких бібліотек. Он-лайнове освітнє середовище дає можливість користуватись найпопулярнішими послугами Інтернету, оволодіння різноманітними технологіями, спонукає до пошуку нових методів вирішення поставлених задач, самостійного черпання знань з наданого безмежного простору, розвиває уміння відфільтровувати корисну інформацію, розвиває інноваційність та креативність мислення. Саме подальша можливість самоосвіти, уміння аналізувати, вдосконалювати та створювати є запорукою успіху.

Список використаних джерел

1. Косик В. Новий освітній простір: сучас. обладнання : інформ. посіб. / М-во регіон. розвитку, буд-ва та житлово-комунал. госп-ва, М-во освіти і науки України та ін. Київ : б. в., 2019. 52 с. URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/NOP_Suchasne-obladnannya.pdf.
2. Косенко Д. Новий освітній простір: мотивуючий простір : інформ. посіб. / М-во регіон. розвитку, буд-ва та житлово-комунал. госп-ва, М-во освіти і науки України та ін. Київ : б. в., 2019. 255 с. URL: <https://nus.org.ua/articles/v-ukrayini-vyznachyly-yak-stvoryuvaty-novyj-osvitnij-prostir>.
3. Чотири простори бібліотеки: модель діяльності : практ. посіб. / Укр. бібл. асоц. ; авт.-уклад.: О. Бояринова, О. Бруй, Л. Лугова, Я. Сошинська, І. Шевченко. Київ : УБА, 2020. 103 с.
4. Литвин Н. В. Школа впровадження ІКТ в практику роботи шкільної бібліотеки. *Шкіл. б-ка плюс*. 2010. № 22. С. 9 – 11.
5. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси : наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 01.10.2012 р. № 1060. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
6. Ярошенко Т. О., Якушко Т. О. Технології Веб 2.0 для бібліотек і користувачів: нові можливості розвитку бібліотечного середовища : посіб. для бібліотекарів за прогр. підвищення кваліфікації / Укр. бібл. асоц., Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, Центр безперерв. інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінг. центр для бібліотекарів. Київ : Самміт-Книга, 2013. 106 с.